

KFA FUARCILIK
Küresel Fuar Acentesi
Global Fair Agency

İSVEÇ ÜLKE RAPORU

ŞUBAT 2020

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
KISALTMALAR	2
TABLO LİSTESİ	2
YÖNETİCİ ÖZETİ	3
1. GENEL BİLGİ	4
1.1. Coğrafi Konum	5
1.2. Siyasi ve İdari Yapı	5
1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı	5
1.4. Doğal Kaynaklar ve Enerji	6
1.5. Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	6
2. GENEL EKONOMİK DURUM	7
2.1. Ekonomik Yapı	7
2.2. Ekonomik Performans	8
3. GENEL SEKTÖREL BİLGİLER	9
3.1. Tarım ve Hayvancılık	9
3.2. Sanayi	10
3.3. Ormancılık	10
3.4. Madencilik	11
3.5. Turizm	11
3.6. Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı	11
3.7. Enerji	12
3.8. Bankacılık	12
3.9. Perakende Sektörü	12
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	13
4.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü	13
4.2. İsveç'te İş Kurma Mevzuatı İle İlgili Bilgiler	13
4.2.1. İsveç'te Bayilik Açmak (Franchising)	13
4.2.2. İsveç'te Şube Açmak	14
4.2.3. Limited Şirketler	14
4.2.4. Şirket Birleşmeleri ve Satın Alımları	15
5. DIŞ TİCARET	15
5.1. İsveç'in İhracatı	16
5.2. İsveç'in İthalatı	17
6. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER	18
6.1. Dış Ticaret Politikası	18
6.2. Tarifeler ve Diğer Vergiler	18
6.3. Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar	19
7. TÜRKİYE İLE TİCARET	20
7.1. Türkiye-İsveç Yatırım İlişkileri	21
8. BURSA İLİNİN İSVEÇ İLE DIŞ TİCARETİ	22
9. İKİ ÜLKE ARASINDAKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER	22
10. PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER	23
10.1. Dağıtım Kanalları	23
10.2. Tüketici Tercihleri	23
11. İŞ İNSANLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	23
11.1. Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler	23
11.2. Para Kullanımı	23
11.3. Pasaport ve Vize Uygulaması	24
11.4. Kullanılan Lisan	24
11.5. Ulaşım	24
11.6. Yerel Saat	24
11.7. Telefon Kodları	24
11.8. Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri	24
12. SWOT ANALİZİ	25
13. YARARLI ADRESLER	26
14. KAYNAKÇA	27

KISALTMALAR

GTIP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu

USD: United States Dollar (Amerikan Doları)

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İsveç'in Dış Ticareti (1000 \$).....	16
Tablo 2: İsveç'in İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$).....	16
Tablo 3: İsveç'in İhracatında Başlıca Ülkeler (1000 \$).....	17
Tablo 4: İsveç'in İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$).....	17
Tablo 5: İsveç'in İthalatında Başlıca Ülkeler (1000 \$)	18
Tablo 6: Türkiye'nin İsveç ile Dış Ticareti (1000\$).....	20
Tablo 7: Türkiye'nin İsveç'e İhracatında Başlıca Ürünler (1000 \$)	20
Tablo 8: Türkiye'nin İsveç'ten İthalatında Başlıca Ürünler (1000 \$)	21
Tablo 9: Bursa'da Faaliyet Gösteren İsveç Sermayeli Firmalar	22
Tablo 10: Bursa ilinin İsveç ile Dış Ticareti (\$)	22

YÖNETİCİ ÖZETİ

- 450.295 km²'lik yüzölçümü ile İskandinavya'nın en büyük ülkesi olan İsveç, batıda Norveç, doğuda Finlandiya ile sınır komşusudur.
- Başkent Stokholm, ülkenin en büyük şehri olurken, Göteborg, Malmö, Upsala ve Linköping diğer büyük ve önemli şehirlerdir.
- İsveç, Kralın rolünün törensel görevlerle sınırlı bulunduğu anayasal bir krallıktır.
- İsveç, gücünü doğrudan halktan alan parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Ulusal düzeyde halk yasama yetkisi olan 'Riksdag' (meclis) tarafından temsil edilir.
- 1 Ocak 1995 itibariye AB üyesi olan İsveç, Eylül 2003'te yapılan referandum sonucu para birimi olarak Avroyu kullanmayı reddetmiştir
- 450 bin km²'lik yüzölçümü ile Fransa ve İspanya'nın ardından Batı Avrupa'nın üçüncü büyük ülkesi olan İsveç'in nüfusunun 2020 itibariyle 10 milyonun üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.
- Yüksek oranda dışa açıklık, oldukça gelişmiş bir iş dünyası ile özellikle hizmet alanında güçlü kamu payının varlığı, günümüzde İsveç ekonomisinin öne çıkan niteliklerini oluşturmaktadır.
- 2019 yılı IMF verilerine göre İsveç'in toplam GSYİH'sı 529 milyar dolar ve kişi başına düşen GSYİH'sı ise 51.242 dolar olarak gerçekleşmiştir.
- İsveç'te 2019 yılında enflasyon % 1,8, işsizlik ise % 6,6 oranında gerçekleşmiştir.
- İsveç'te serbest bölge bulunmamaktadır.
- İsveç taşıt veya tarım, orman ve iş makinalarında kullanılan kauçuktan dış lastik ithalatında, paslanmaz çelik ve paslanmaz çelikten yarı mamul ihracatında, paslanmaz çelikten yassı ve soğuk haddelenmiş mamul ithalatında dünya birincisidir.
- 2018 yılında İsveç dünyanın 33'üncü, AB'nin ise 13'üncü en fazla ithalat yapan ülkesidir.
- Türkiye'nin 2018 yılında yurtdışına gerçekleştirdiği 4 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırımda, İsveç 16 milyon dolar ve %0,4 pay ile 19. sıradadır (TCMB). 2018 yılında yurtdışından Türkiye'ye gelen 6 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırımda, İsveç 17 milyon dolar ve %0,28 pay ile 23. sıradadır (TCMB).
- **Başlıca ihracat kalemleri:** Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları, petrol yağları, ilaç, kara taşıtları için aksam, parçaları
- **Başlıca ithalat kalemleri:** Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları, ham petrol, kara taşıtları için aksam, parçaları, petrol yağları
- **Başlıca ihracat ortakları:** Almanya, Norveç, Finlandiya, Danimarka, ABD (*Türkiye 20'nci sıradadır*)
- **Başlıca ithalat ortakları:** Almanya, Hollanda, Norveç, Danimarka, İngiltere (*Türkiye 23'üncü sıradadır*)
- 2019 yılında Türkiye ve İsveç arasında gerçekleşen ihracat 1,3 milyar doların üzerinde olurken iki ülke arasındaki ithalat 1,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

1. GENEL BİLGİ

RESMİ ADI	İSVEÇ KRALLIĞI
YÖNETİM BİÇİMİ	ANAYASAL MONARŞİ
KRAL	XVI. CARL GUSTAF
BAŞBAKAN	STEFAN LÖFVEN
BAŞKENT	STOKHOLM
NÜFUS (WORLDMETERS 2020)	10.099.265
YÜZ ÖLÇÜMÜ (KM²)	450.295 km²
DİL	İSVEÇÇE (Resmi Dil), FİNCE, SAMİCE
PARA BİRİMİ	İSVEÇ KRONU (SEK)
GSYİH (MİLYON \$)- 2019 IMF	529.000
KBGSYİH (\$) - 2019 IMF	51.242
BÜYÜME ORANI (%) - 2019 IMF	%0,9

1.1. Coğrafi Konum

449.790 km²'lik yüzölçümü ile İskandinavya'nın en büyük ülkesi olan İsveç, batıda Norveç, doğuda Finlandiya ile sınır komşusudur. Norveç ile 1619 km, Finlandiya ile ise 614 km sınırı mevcuttur. Güneybatıda Danimarka ile arasında denizden sadece 4 km mesafe bulunmakta olup, Malmö ile Kopenhag şehirleri arasında tesis edilmiş olan tünel ve köprü iki ülke arasında karayolu bağlantısı sağlamaktadır.

Ülkenin kuzeyden güneye uzunluğu 1574 km, doğu-batı genişliği ise ortalama 300 km civarındadır. İsveç'in Kuzey Denizi'nde Skagerra'dan başlayıp, Baltık Denizi'nin iç kesimindeki Bothnia Körfezi'ne kadar uzanan toplam 3218 km'lik sahil şeridinde fiyordlar, adalar ve adacıklar bulunmaktadır. 3001 km²'lik yüzölçümü ile Baltık Denizi'nin en büyük adası olan Gotland İsveç'e bağlıdır.

Başkent Stokholm, ülkenin en büyük şehri olurken, Göteborg, Malmö, Upsala ve Linköping diğer büyük ve önemli şehirlerdir.

Yüzölçümünün % 9'u göllerle kaplı olan ülkede yaklaşık 100.000 adet göl bulunmaktadır. 5585 km² ile Vänern Batı Avrupa'nın en büyük gölü olma özelliğine sahiptir. Ülkenin % 16'sı dağlıktır. Norveç sınırının 800 km'lik bir kısmı deniz seviyesinden 2000 metreyi aşan yükseklikteki Kjölen Dağları ile kaplıdır. İsveç'in en yüksek dağı 2111 metre uzunluğundaki Kebnekaisedir. Baltık kıyısı ve Stokholm'un güneyindeki alanlar ise genelde düzlüktür. Toplam yüzölçümünün % 8'i ekilebilir toprak niteliğinde olup, % 54'ü ise ormanlarla kaplıdır. İsveç'in yaklaşık 1/6'sı Kuzey Kutup Dairesi'nin kuzeyinde yer almaktadır.

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

İsveç, Kralın rolünün törensel görevlerle sınırlı bulunduğu anayasal bir krallıktır. Bununla birlikte, halihazırda Bernadotte ailesinden gelen Kral Carl XVI. Gustav ve Kraliçe Silvia tarafından temsil edilmekte olan Kraliyet geniş halk kitlelerinden saygı görmek ve ülkede millî birlik duygusunun güçlenmesine katkıda bulunmaktadır.

İsveç, gücünü doğrudan halktan alan parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Ulusal düzeyde halk yasama yetkisi olan 'Riksdag' (meclis) tarafından temsil edilir. 1974'de kabul edilen anayasa ile oy kullanma yaşı 18'e düşürülmüş ve monarşinin statüsü sembolik hale getirilmiştir. Nisbi temsil prensibine dayanan demokratik genel seçimler her dört yılda bir Eylül ayının 3. Pazar günü yapılmaktadır.

Tek meclisli İsveç Parlamentosu Riksdag 349 üyeden oluşmaktadır. Parlamentodaki 349 sandalyenin 310'u 28 seçim bölgesinde, geri kalan 39'u ise millî düzeyde nisbi temsil prensibi çerçevesinde siyasi partiler arasında paylaştırılmaktadır. Bir siyasi partinin mecliste temsil edilebilmesi için ülke genelindeki % 4'lük veya bölge bazında geçerli olan %12'lik oy barajını aşması gerekmektedir. Parlamentonun herhangi bir nedenden ötürü 4 yıllık görev süresini tamamlamadan dağılması durumunda, oluşturulacak yeni meclis yalnızca bir öncekinin süresi dolana kadar görevde kalır.

28 Şubat 1991 tarihinde Avrupa Birliği'ne üyelik için resmi başvuruda bulunan ve 1994 yılında ülkede bu amaçla yapılan referandumun lehte sonuçlanmasını takiben 1 Ocak 1995 itibariye AB üyesi olan İsveç, Eylül 2003'te yapılan referandum sonucu para birimi olarak Avroyu kullanmayı reddetmiştir.

1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı

450 bin km²'lik yüzölçümü ile Fransa ve İspanya'nın ardından Batı Avrupa'nın üçüncü büyük ülkesi olan İsveç'in nüfusunun 2018 itibariyle 10 milyonu geçtiği tahmin edilmektedir.

Özellikle Kuzey Avrupa ülkeleri ve 1990'dan sonra diğer Doğu Avrupa ülkelerinden hızla göç alan İsveç'te 2017 yılı nüfus artış oranı % 0,8 olarak tahmin edilmektedir. Ancak, genç nüfus artış oranının yaşlı nüfus artış oranına göre oldukça az olması nedeniyle genç nüfusun azaldığı görülmektedir. Ülkede nüfusun % 20,3'ünü 65 yaş üstü oluşturmaktadır.

Nüfusunun % 87,4'lük kısmı kentsel alanlarda yaşayan İsveç'te yerleşim daha çok güney kısımda yoğunlaşmıştır. Gelişmişlik ve refah düzeyinin üst seviyede olması, ortalama yaşam beklentisini arttırmıştır. Buna ek olarak doğum oranı sabit kalırken ölüm oranının azalması İsveç nüfusunun yaşlanmasına neden olmuştur.

Ülkede 2018 yılı tahminlerine göre 5,1 milyon işgücü bulunmaktadır. Bu işgücünün büyük bir kısmı hizmet sektöründe (% 65,2), % 1,1'i tarım sektöründe, % 23'ü de sanayi sektöründe istihdam edilmektedir. Ülkede 2019 rakamlarına göre % 6,6'lık bir işsizlik oranı bulunmaktadır. Haftalık ortalama çalışma süresi ortalama 40 saattir.

1930'lardan itibaren, İsveç işgücü piyasasının genel niteliklerini, gerek işçiler gerekse işverenler bakımından kuvvetli örgütlenmeler ile taraflar arasında uzlaşmaya dayanan anlaşmalar oluşturmaktadır. Bununla birlikte, ülkede zaman zaman yaygın ve uzun süreli grev hareketleri de söz konusu olmuştur. 1938 yılında imzalanan Satsbjöbaden Anlaşması devlet müdahalesi olmaksızın işçi ve işveren dernekleri arasında yapılacak toplu sözleşme görüşmelerinin ana ilkelerini belirlemektedir. İsveç'teki işçi ve işveren örgütlenmeleri yerel, bölgesel ve merkezi olmak üzere hiyerarşik bir yapı sergilemekte ve İsveç toplumundaki en önemli politik güç odaklarından birini temsil etmektedir.

1.4. Doğal Kaynaklar ve Enerji

Orman ve maden gibi doğal kaynakların ekonomideki önemi anlaşılması üzerine neredeyse son 50-60 yıldır İsveç'te doğal kaynakların israfı oldukça azalmıştır. İsveç topraklarının dörtte biri çam, ladin ve diğer yumuşak gövdeli ağaçlardan oluşan ormanlarla kaplıdır. Özellikle iç savaş dönemine kadar ekonomide belirleyici rolü olan ormancılık ürünleri halen Kuzey İsveç bölgesinde başlıca sanayi sektörü olmaya devam etmektedir. Kanada ve Finlandiya'nın ardından İsveç, ormancılık ürünleri ihracatında 3. sırada yer almakta olup; ülkenin ormancılık ürünlerinin %60'lık kısmı kağıt, kağıt hamuru ve kereste olarak ihraç edilmektedir.

Doğal kaynaklar bakımından oldukça zengin olan ülkenin kuzey bölümünde, demir, kükürt cevheri ve diğer değerli madenlerden altın, gümüş, bakır ve kurşun çıkarılmakta olup, demir ve kükürt cevherlerinin çeşitli formlarının üretimi ve ihracatında da dünyada önemli bir konumda bulunmaktadır. Elektrik üretiminin yaklaşık % 40'ını sağlayan hidroelektrik enerjisi, ülke ekonomisinde önemli rolü olan bir doğal kaynaktır. İsveç'te ticari olarak kullanılabilir petrol, gaz ya da kömür kaynakları olmamasından dolayı İsveç enerji hammadde ihtiyacının % 70'ini ithal etmektedir.

İsveç'te 2. dünya Savaşına kadar endüstriyel gaz emisyonlarının çevreye olan etkisi sadece yerel bir problem olarak görülürken, binlerce göl ve geniş bir alana yayılmış ormanların yok olması sonucu, özellikle 1960 ve 1970'li yıllardan sonra pek çok İsveçli bunun sadece ulusal bir sorun olmadığını farkına varmıştır. Emisyonu önlemek için yapılan ölçümler başarıya ulaşmış ve oluşan çevre bilinci sayesinde İsveç'te, kimyasal, ağır metal ve diğer zararlı maddelerin kullanımını azaltmaya yönelik bir yaşam standardı oluşmuştur.

İsveç yönetimi, 1990 ve 2012 yılları arasında ülkenin toplam gaz emisyonunu % 4 oranında azaltmayı ve 2020 yılına kadar da, İsveç'in enerjide petrol bağımlılığını ortadan kaldırmayı taahhüt etmiştir. Gaz emisyonlarının % 75'i enerji ve ulaşım sektörlerinden kaynaklanan İsveç'te, alternatif enerji kaynaklarının teşvik edilmesi ile karayolu ulaşımı dışında petrolün kullanımı azalmıştır.

1.5. Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Avrupa Birliği (AB), Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Birleşmiş Milletler (BM), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Uluslararası Para Fonu (IMF), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), Nordik Konsey, Arktik Konsey.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

1850 yılında Avrupa'nın kıyısında kalmış fakir bir tarım ülkesi konumundaki İsveç, 1970 yılında kişi başına düşen GSYİH bakımından dünyada üçüncü sıraya yükselmiştir. 1850-1970 döneminde İsveç, dünyanın en hızlı büyüyen ve kalkınan ülkelerin başında gelmektedir.

Yaklaşık 450.000 km²'lik yüzölçümü ile alan bakımından Avrupa'nın en büyük ülkelerinden biri olan İsveç, 10 milyonu aşkın nüfusu ve nüfus yoğunluğu bakımından küçük ülkeler arasında yer almaktadır. Yüksek oranda dışa açıklık, oldukça gelişmiş bir iş dünyası ile özellikle hizmet alanında güçlü kamu payının varlığı, günümüzde İsveç ekonomisinin öne çıkan niteliklerini oluşturmaktadır.

Avrupa ülkelerine yönelik demir cevheri ve orman ürünleri ihracatı; eğitime yapılan yatırımlar; serbest girişimin desteklenmesi; demiryolları başta olmak üzere yabancı sermayeden faydalanmak suretiyle yapılan alt yapı yatırımları; liberal politikalar ile etkin bir bürokratik yapının tesisi bahse konu gelişmenin temelindeki önemli etmenlerdir.

Demir cevheri ve orman ürünleri, tarihsel olarak ülkenin başlıca doğal kaynaklarını oluşturmaktadır. 19. yy. sonlarından itibaren bu kaynakların gittikçe artan bir şekilde gelişmiş ürünlere dönüştürülmesi, ülkenin bugünkü ekonomik faaliyetlerinin de büyük ölçüde temelini teşkil eden sanayi sektörünün hızla gelişmesine imkan vermiştir.

İsveç imalat sanayi çok erken bir aşamada dışa açılmıştır. Dışa açılma mal ihracatı ile başlamış, daha sonra iç pazarın küçüklüğü nedeniyle sanayi şirketleri faaliyetlerini büyük ölçüde yurt dışına taşımışlardır. Başta finans olmak üzere hizmet sektörünün dışa açılmasıyla günümüzde İsveç dünyanın en dışa açık ülkelerinden biri konumundadır.

İsveç, İnsani Gelişmişlik Endeksine göre dünyada 189 ülke arasında İsveç 7. (UN-2017), Ekonomik Serbestlik Endeksine göre dünyadaki 186 ülke arasında 19. (The Heritage Foundation-2019), Küresel Rekabetçilik açısından dünyadaki 140 ülke arasında 9. (World Economic Forum-2018), İş Yapma Kolaylığı açısından ise dünyada 190 ülke arasında 12. sıradadır (Dünya Bankası-2018).

2.1. Ekonomik Yapı

19. yy. ortalarına kadar tamamen bir tarım ülkesi konumunda olan İsveç'te günümüzde tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü, gerek GSYİH gerekse toplam istihdam içerisinde yaklaşık % 2 civarında bir paya sahiptir. Ülke topraklarının sadece % 10'u tarıma elverişli olmasına rağmen İsveç, tarım ihtiyacının % 80'ini kendi kendine karşılayabilmektedir.

Hayvancılık başlıca üretim faaliyeti olup, tarımsal üretim imkanları ülkenin kuzey ve güney bölgeleri arasında oldukça büyük farklılık arz etmekte ve buğday başta olmak üzere hububat ağırlıklı olan üretim büyük ölçüde ülkenin orta ve güney bölümlerinde gerçekleştirilmektedir. Süt ve süt ürünleri İsveç tarımında merkezi bir role sahiptir.

Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi İsveç'te de GSYİH içinde sanayi imalatının payı giderek azalırken, hizmet sektörünün payı artmıştır. Bununla birlikte imalat sanayi, İsveç ekonomisi bakımından büyük bir öneme sahip olup, İsveç hizmet sektörünün önemli bir kısmı ülkenin sanayi altyapısı ile yakından ilintilidir. 2017 yılı itibarıyla GSYİH içerisinde sanayinin payı % 23 olarak gerçekleşmiştir. Sanayi sektöründe çalışan işçi sayısı ise toplam işgücünün % 12'sini oluşturmaktadır.

İmalat sanayiinde toplam üretimin büyük bölümünü kimyasal ürünler, metal ve metal mamulleri, orman ve kağıt ürünleri, makine ekipmanları, motorlu taşıtlar ve bilgisayar, elektronik ve optik cihazlar sanayi oluşturmaktadır.

Başlangıçta, İsveç ekonomisinin bel kemiği olan tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün 20. yüzyılın başlarından itibaren zamanla ekonomiye olan katkısı azalmıştır. 1900'lu yıllardan itibaren ekonomide ön plana çıkan imalat, maden ve inşaat sanayinin 1990'lı yıllara kadar ekonomiye olan katkısı artmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren dünyadaki tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi katma değeri diğer sektörler göre en fazla olan hizmet sektörü, İsveç ekonomisinde önemini arttırmıştır.

GSYİH'nın % 65'ini ve toplam istihdamın da % 86'sını oluşturan hizmet sektörü, ülke ihracatının da önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojisinin güçlü sektörlerden biri haline geldiği İsveç, kablosuz iletişim, yazılım geliştirme, mikroelektronik alanlarında dünyada lider ülkeler arasındadır.

İsveç oldukça gelişmiş ve yüksek standartlarda bir ulaştırma ve iletişim altyapısına sahiptir. Telekomünikasyon altyapısı bakımından İsveç dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadır. Sabit telefon hattı, mobil telefon, kişisel bilgisayar, internet ve genişbant kullanımı son derece yaygındır. Yaklaşık 10 milyon nüfuslu ülkede kişisel ve iş amaçlı internet erişimi 7 milyona yaklaşmış olup, evlerin % 90'ından fazlasında bilgisayar bulunmaktadır.

2.2. Ekonomik Performans

1991–1993 yılları arasında 20.yüzyılın en büyük durgunluğuna şahit olan İsveç ekonomisi 1994 yılından sonra hızlı bir toparlanma sürecine girerek, 2000 yılına kadar yıllık ortalama % 3,4 oranında bir büyüme gerçekleştirmiştir. 2001 yılında özellikle bilgi teknolojisi sektörünün en çok etkilendiği küresel kriz nedeniyle yine bir daralmaya maruz kalmıştır. 2008 yılına gelindiğinde yaşanan küresel krizin etkisi 2010 yılından itibaren ortadan kaldırılmıştır.

İsveç'in resmi ekonomi politikasını oluşturan başlıca unsurlar arasında istikrarlı bir kamu maliyesi, düşük enflasyon, geniş kapsamlı yeniden bölüşüm politikası, yüksek vergi sistemi ve kayıtlı işsizliği düşük tutmaya yönelik olarak hizmet içi eğitimi de içeren çok yönlü işgücü piyasası politikası yer almaktadır.

İstikrarlı bir kamu maliyesi oluşturmak için kamu gelirlerini arttırarak giderleri azaltma yoluna giden İsveç, bu hedefine ulaşmak için sağlık, emeklilik, konut teşviki, çocuk ödeneği gibi harcamaların düşürülmesine yönelik bir dizi ekonomik tasarruf programları ile başta bankacılık, kamu hizmetleri ve telekomünikasyon olmak üzere, bazı sektörleri özelleştirme yoluna gitmiştir.

Özellikle 2001–2002 yıllarında kamu maliyesini iyileştirmek amacıyla vergi oranlarında yapılan artış ile uygulanan yüksek vergi oranları, 2006 yılından sonra işsizlik oranını düşürmek ve işgücünü teşvik etmek amacıyla tekrar düzenlenmiştir.

İşsizlik oranının ülke çapında azaltılması amacıyla öncelikli olarak ekonomik büyüme ve işgücü talebini artırma hedeflenmiştir. İsveç yönetimi, bunun yanında daha kaliteli ve verimli işgücü sağlamaya yönelik eğitim programlarının desteklenmesi, çeşitli kamu sektörlerinde daha fazla istihdam yaratılması, işsiz gençlere yönelik staj programlarının hazırlanması ve yine işgücünü teşvik etmek için vergi muafiyeti ya da vergi indiriminin sağlanması gibi teşvik programları uygulamaktadır.

İhracat odaklı bir ekonomiye sahip olan İsveç'te, faiz ve vergi oranlarının düşürülmesi ile oluşan olumlu etki sayesinde hem iç hem de dış talebin artması, 2008 küresel krizinin çabuk atlatılmasını sağlamıştır. 2010 yılından itibaren İsveç ekonomisinin hızlı bir toparlanma sürecine giren İsveç ekonomisi, 2010 yılında en hızlı büyüyen ülkeler arasında ilk sıralara yükselmiş, 2011 yılından itibaren ise büyümenin devam ettiği ancak büyüme hızının yavaşladığı gözlenmiştir.

Merkez Bankası deflasyon baskılarını yakından takip etmekte ve genişlemeci para politikasını devam ettirmektedir. İsveç'te fiyatlar ve ücretler geçmiş birkaç yıldır çok az artmakta ve ülkenin rekabet gücünü desteklemeye yardımcı olmaktadır.

İsveç'in 2018 yılı itibariyle toplam GSYİH'sı 551,1 milyar dolar ve kişi başına düşen GSYİH'sı ise 53.873 dolar olarak gerçekleşmiştir. Ülkede GSYİH büyüme, 2017'de % 2,4, 2018'de ise % 2,3 olarak gerçekleşmiştir. Özellikle inşaat sektöründeki yatırımların etkisi ile ekonomik büyümenin benzer oranlarda devam etmesi beklenmektedir. 2017 yılı GSYİH, % 1,6 tarım, % 33 sanayi, % 65,4 hizmetler üretiminden oluşmuştur. İsveç'te 2018 yılında enflasyon % 2, işsizlik ise % 6,3 oranında gerçekleşmiştir.

Küresel ekonomik büyüme İsveçli imalatçıların ihracatını daha da artırmakta ve içeride ekonomik büyümeye yardımcı olmaktadır. İç pazarın küçüklüğü nedeniyle dış ticaret ülke ekonomisinde hayati bir öneme sahiptir. Bu itibarla İsveç, dışa açıklık oranı yüksek ekonomilerinden birisidir. Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre İsveç'in, 2018 yılı dünya mal ihracatı ve ithalatındaki payı sırasıyla % 0,9 (33.) ve % 0,9 (31.) olup, dünya ticari hizmetler ihracatında 20nci, ithalatında ise 22nci olduğu görülmektedir.

Kısa ve orta dönemde İsveç ekonomisinin öncelikli konularının artan ev fiyatlarını engellemek ve göçmenleri işgücü piyasasına entegre etmek olacağı görülmektedir.

3. GENEL SEKTÖREL BİLGİLER

İsveç'in küçük, açık ve rekabetçi ekonomisi, serbest piyasa ekonomisi ve olağanüstü refahın faydaları ile yüksek bir hayat standardı yaratmıştır. İsveç'in "Euro Zone" dışında yer alması, Avrupa Para Birliği içerisinde yaşanan sıkıntıların ülke refahı ve para politikalarını etkilemesini engellemektedir.

Kereste ormanları, hidroelektrik ve demir cevherleri, ülke dış ticaretinin temelini oluşturan imalat sanayinin de damarlarıdır.

Makineler, motorlu araçlar ve telekomünikasyon ekipmanları ihracatı ülke GSYİH'nın % 44'den fazlasını oluşturmaktadır. İsveç, GSYİH'sının % 5 kadarını cari hesap fazlası olarak sağlamakta olup, bu oranla Avrupa'nın en yüksek marjını yakalamaktadır.

3.1. Tarım ve Hayvancılık

İsveç, AB'de en fazla yüzölçümüne sahip ülkeler arasında olmasına rağmen, topraklarının yalnızca % 10'u tarım arazisi olarak kullanılabilir. Topraklarının yarısı orman, üçte biri ise dağ, göl ve bataklık ile kaplı olan İsveç'te ekili alan 2,7 milyon hektardır. İsveç'in kuzey bölümünde iklimin daha sert olması tarımın çoğunlukla orta ve güney bölümünde yapılmasına neden olmuştur.

1900'lü yıllara kadar tarım ülkesi olan İsveç'te günümüze gelindiğinde tarımının GSYİH'ya katkısı sadece % 2 düzeyindedir. Ancak, tarımda verimliliğin yüksek olması sonucu iç talebin % 80'i ülkede yetiştirilen tarım ürünleri tarafından karşılanmaktadır. İklimi ve ekilebilir alanlarının kısıtlı olması nedeniyle daha çok tahıl ürünleri üretimi yapılan İsveç'te organik ürünlerin üretimi de artmaktadır.

Hayvansal üretimde de en çok domuz, süt ineği ile diğer büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ön plana çıkmaktadır. Toplam yüzölçümünün yaklaşık % 8'inin ekilebilir arazi, % 54'ünün ise ormanlarla kaplı olduğu ülkede çiftçilik ve ormancılık iç içe geçmiş durumdadır.

İsveç'te tarımla istigal eden nüfus oldukça yaşlıdır. Çiftçilerin % 60'ından fazlası 50 yaşın üzerinde olup, aktif işgücünün tarımda istihdam edilen oranı her geçen yıl düşmektedir.

Hayvancılık başlıca üretim faaliyeti olup, tarımsal üretim imkanları ülkenin kuzey ve güney bölgeleri arasında oldukça büyük farklılık arz etmekte ve buğday başta olmak üzere hububat ağırlıklı olan üretim büyük ölçüde ülkenin orta ve güney bölümlerinde gerçekleştirilmektedir.

Süt ve süt ürünleri İsveç tarımında merkezi bir role sahip olmakla birlikte, süt ineklerinin sayısı uzun bir dönemdir düşüş göstermektedir. Diğer taraftan, hayvan yetiştirilen çiftlik sayısı azalmaktayken kalan çiftliklerdeki hayvan sayısı artmaktadır.

3.2. Sanayi

Ürün yelpazesinin genişliği ile uluslararası faaliyetlerin büyüklüğü İsveç sanayinin en belirgin özellikleri olarak ortaya çıkmaktadır. İsveç, madencilik, bilgi teknolojisi ve diğer yüksek teknolojileri kapsayan bir ürün grubunda uluslararası alanda yüksek başarı göstermektedir.

İsveç'te kurulmak suretiyle dünyanın önde gelen çokuluslu firmaları arasında yer alan birçok firma bulunmakta olup, ABB, Akzo Nobel, AstraZeneca, Atlas Copco, Electrolux, Ericsson, H&M, Ikea, Metro, Saab, Sandvik, Scania, SKF, Skanska, Teliasonera, Tetra Pak ve Volvo bunlar arasında ilk akla gelenlerdir.

20. yüzyılın başından itibaren İsveç sanayisi ormancılık ve maden gibi sektörlerden, bilişim ve teknolojinin daha çok kullanarak, araştırma ve geliştirmenin ön planda olduğu, katma değeri daha yüksek sektörlerle geçmiştir. Bu değişim sürecinde tekstil, demir ve çelik sektörleri küçülürken, gemi inşa sektörü tamamen yok olmuştur. Ekonomisi hızla büyüyen İsveç, halen bilgi ve iletişime (ICT) en fazla yatırım yapan ülkelerden biri haline gelmiştir.

Ürün yelpazesinin genişliği ile uluslararası faaliyetlerin büyüklüğü İsveç sanayinin en belirgin özellikleri olarak ortaya çıkmaktadır. İsveç'te madencilikten bilgi teknolojisi ve diğer yüksek teknolojileri kapsayan bir ürün grubunda uluslararası alanda yüksek başarı gösteren birçok firma bulunmakta, ülkenin sanayi üretiminin yaklaşık % 65'i ihraç edilmektedir

Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu üzere İsveç'te de GSYİH içinde sanayi imalatının payı giderek azalırken, hizmet sektörünün payı artmıştır. Bununla birlikte imalat sanayi İsveç ekonomisi bakımından büyük bir öneme sahiptir. Zira İsveç hizmet sektörün önemli bir kısmı ülkenin sanayi altyapısı ile yakından ilintilidir.

İmalat sanayiinde; kimyasallar, metal ve metal mamulleri, orman ve kağıt ürünleri, makine ekipmanları, motorlu taşıtlar; bilgisayar, elektronik ve optik cihazlar sanayi başı çekmektedir.

3.3. Ormancılık

Toplam yüzölçümünün% 52'si orman alanı (22,9 milyon hektar) olan İsveç, bu oran ile Finlandiya'nın ardından Avrupa'da ikinci en geniş orman alanına sahip ülkedir. Özellikle kereste, kağıt hamuru ve kağıt sektörlerinde dünyada önemli bir konuma sahip olan İsveç'in toplam ihracatının %12'si ormancılık sektörüne aittir. Ürettiği ormancılık ürünlerinin %60'ını daha çok AB ülkelerine ihraç eden İsveç, dünya ormancılık ürünleri ihracatının %10'unu gerçekleştirmektedir.

Tarım sektöründe olduğu gibi ormancılık sektörü de bir dizi değişime uğrayarak insan işgücünün yerini ağırlıklı olarak makineler yer almıştır. Bu da daha fazla katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesine neden olmuştur.

Ormancılık ürünlerinde öne çıkan iki alt sektörden ağaç ürünleri(mobilya dışında) sektöründe, daha çok küçük firmalar çalışmakta olup; bu sektörde üretilen ürünlerin katma değeri düşüktür. Ormancılık ürünleri üretiminin neredeyse %50'sini karşılayan kağıt ve karton sanayi sektöründe ise, ileri teknoloji uygulanarak katma değeri yüksek ürünler elde edilmektedir.

Sürdürülebilir üretim ve biyoçeşitliliğin korunması İsveç ormancılık politikasının iki ana unsurunu oluşturmakta olup, kesim yapılmış yerlerin tekrar ağaçlandırılması ve meşe, kayın, gürgen v.b. geniş yapraklı değerli ağaçların korunmasına dair maddeler İsveç ormancılık kanunda önemle vurgulanmaktadır.

3.4. Madencilik

İsveç, Batı Avrupa’da uzun bir zamandır demirin pek çok formunun hem üretimini hem de ihracatını yapan tek ülkedir. Ülkenin özellikle kuzey bölümü demirin yanında, kükürt, bakır, kurşun, gümüş, altın vb. değerli madenlerce zengindir ve adigeçen madenlerin üretiminde AB ülkeleri arasında önde gelmektedir.

Sektörde, özellikle katma değeri yüksek ürünlerin üretiminde ve ihracatında artış yaşanmaktadır. Son yıllarda yüksek-derece demir ve çelik ürünlerinin üretim ve ihracatı ön plana çıkmıştır. Ülkede üretilen çeliğin % 80’den fazlası ihraç edilir duruma gelmiştir.

3.5. Turizm

İsveç ekonomisinde diğer ülkelere göre daha az payı olan turizm sektörü buna rağmen son on yılda düzenli bir şekilde gelişmiştir. Ülkeye giren turistlerin daha çok Norveç, Almanya ve Danimarka gibi komşu ülkelerin vatandaşları olduğu görülmüş olup; ABD, Fransa, İtalya ve Japonya gibi diğer ülkelerin vatandaşlarının da bu ülkeye olan ziyaretleri artmıştır.

İsveç’te, en çok turist çeken şehirler arasında Stockholm, Malmö ve Göteborg yer almaktadır. Konaklamak için ise; otel, pansiyon, kamp alanı ve tatil köyleri tercih edilmektedir. İsveç turizm sektöründe son yıllarda ciddi bir canlanma eğilimi göze çarpmakla birlikte diğer Avrupa ülkelerine kıyasla görece önemsiz kalmaktadır.

3.6. Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

İsveç oldukça gelişmiş ve yüksek standartlarda bir ulaştırma altyapısına sahiptir. Ülkede 139.000 kilometre uzunluğunda umumi; 76.000 kilometrelik devlet destekli özel karayolu; 33.000 kilometrelik kaldırım ve bisiklet yolu bulunmaktadır.

Ülkede Sivil Havacılık İdaresinin işlettiği 19 havaalanı çoğunlukla ülke içi taşımacılık amaçlı kullanılmaktadır. Uluslararası havayolu trafiğinin % 64’ü ile iç hat uçuşların % 38’i Kuzey Avrupa Bölgesindeki en büyük havaalanı olan Stockholm Arlanda havaalanı kanalıyla yapılmaktadır. Arlanda Havaalanından toplam 70’in üzerinde havayolu şirketi 140 dış hat, 35 iç hat varış noktasına uçuş gerçekleştirmektedir. 1991 yılında iç hat uçuş trafiğinin serbestleştirilmesi sonucunda sektörde lider konumunda bulunan ve İsveç, Danimarka ve Norveç ortaklığı olan İskandinavya Havayollarına (SAS) rakip birçok şirket ortaya çıkmışsa da, SAS halen gerek iç gerek dış hatlarda en yaygın olarak kullanılan havayolu şirkettir.

Telekomünikasyon altyapısı bakımından İsveç dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadır. Sabit telefon hattı, mobil telefon, kişisel bilgisayar, internet ve genişbant kullanımı son derece yaygındır. Yaklaşık 10 milyon nüfuslu ülkede kişisel ve iş amaçlı internet erişimi 8 milyonu aşmış olup, evlerin % 80’inden fazlasında bilgisayar bulunmaktadır. Ülkede telekomünikasyon hizmetleri Avrupa geneline kıyasla oldukça erken bir tarihte, 1993 yılında, serbestleştirilmiştir. Sektördeki en güçlü şirketler TeliaSonera, Tele2, Telenor, 3 ve Net1’dir.

1990’ların sonuna kadar bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT) İsveç ekonomisine en çok katkı sağlayan sektördü. İsveç’te ICT sektöründe pek çok küme çalışması bulunmaktadır. Başkent Stockholm’ün kuzey batısında bulunan Kista- Kablosuz Vadi, kablosuz ve mobil teknoloji konusunda araştırma ve ürün geliştirmede dünyada lider konumdadır. TelecomCity ve Telematics ICT kümelerinin bulunduğu diğer önemli bölgelerdir.

3.7. Enerji

İsveç'te, hem soğuk bir iklimin hüküm sürmesi, hem de yaşam standardının yüksek olması nedeniyle enerji tüketimi fazladır. Kişi başına düşen enerji tüketimi Norveç'in altında olmasına rağmen AB ülkeleri arasında en fazla enerji tüketimi olan ülkelere biridir. Dalgalandırmalara rağmen son 20 yıldır toplam enerji tüketimi sabittir.

1970'lerde yaşanan petrol krizi ile İsveç'in enerjide bağımlılığının ortaya çıkması sonucu enerji politik bir konu haline gelmiştir. Bunun üzerine rafineri kapasitesini arttıran İsveç, yüksek oranda enerji ihtiyacını karşılayabilmek için nükleer enerjiye yüklü miktarda yatırım yapmıştır. Petrol, hidroelektrik enerji ve nükleer güç ülkenin temel enerji kaynaklarıdır.

İsveç'te ticari işleme müsait petrol, gaz ve kömür rezervi bulunmadığından, çoğunluğu Kuzey Denizi petrolü olmak üzere ülkenin enerji hammadde ihtiyacının % 70'lik bir kısmı ithal edilmektedir. Isınma ihtiyacının nükleer güç, hidro güç ve biyo yakıttan elde edilen elektrik ile temini yoluna gidilmesi neticesinde 1970'lerden bu yana İsveç'in petrol tüketimi % 40 oranında düşmüştür. Yerli elektrik üretiminin % 90'ı nükleer ve hidro güç ile sağlanmaktadır.

3.8. Bankacılık

Savurganca verilmiş banka kredilerinin ödenememesinden kaynaklanan ağır borç nedeniyle 1990'ların başında bankacılık sektöründe kriz yaşayan İsveç'te, banka mevduatları çoğu kez devlet güvencesi altındaydı. Bankacılık sektöründe yapılan hatalar nedeniyle iflas eden bankalar, devlet tarafından devralınıp tekrar özelleştirilmiştir. Yaşanan kriz İsveç Bankacılık sektöründe yapısal değişikliklere neden olmuştur. Küçük bankalar birleşerek rekabet gücü daha yüksek uluslararası bankalara dönüşmüştür. Bu durum sektördeki banka sayısında azalmaya neden olmuşsa da sektörü güçlendirmiştir.

İsveç, uluslararası kodlar ve standartlarla uyumlu, gelişmiş, karmaşık ve güvenilir bir finans sistemine sahiptir. Bankacılık sektörü, ticari(anonim) bankalar, yabancı bankalar, tasarruf bankaları ve işbirliği bankaları olmak üzere dört gruba ayrılmıştır. Bankalar, konut kredisi ile ilgili kurumlar ve sigorta şirketleri İsveç finans sektöründeki baş oyunculardır.

Diğer sektörlerde olduğu gibi 2010 yılında hızla toparlanan İsveç bankacılık sektörünün en önemli aktörü Nordea ve bunu takiben Skandinaviska Enskilda Banken (SEB) , Handelsbanken, Swedbank'dır.

3.9. Perakende Sektörü

İsveç perakende sektörü, özellikle gıda, giyim ve mobilya konusunda uzmanlaşmış, gelişmiş, güvenilir ve az sayıdaki büyük perakende zincirinden oluşmuştur. Pazarın yaklaşık % 50'sini yerli perakende grupları oluşturmaktadır.

ICA, Coop ve Axfood, İsveç perakende gıda pazarında uzmanlaşmış en büyük üç markettir. Bu firmalar daha çok ülkenin kuzey bölgesinde etkinken, dördüncü firma Bergendahls Gruppen ülkenin güney kısmında etkindir. Alman ucuzluk satış mağazalar zinciri olan Lidl'in de gelecek yıllar içerisinde İsveç perakende gıda sektöründe önemli bir konuma gelmesi beklenmektedir.

Gıda dışındaki perakende sektörlerinde rekabet ortamı ise sektöre bağlı olarak değişmektedir. Özellikle perakende giyim pazarında İsveçli zincir mağazaların üstünlüğü olmasına rağmen, çoğu tüketim malları sektörü ithalata dayalı çok uluslu şirketler tarafından yönetilmektedir. En büyük giyim perakende mağazaları arasında bulunan H&M, Kappahl ve Lindex'in sadece İsveç'te 100'den fazla fabrika çıkış mağazası bulunmaktadır.

IKEA (İsveç) mobilya konusunda dünyadaki en büyük perakende mağazaları arasında olup, Europe Mobler ve MIO diğer büyük perakende mobilya zincirleridir.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

4.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

İç pazarın küçüklüğü nedeniyle İsveç çok erken bir tarihte dışa açılmıştır. Uzun yıllar net sermaye ihracatçısı konumunda olan İsveç'te 1990'ların ortasından itibaren doğrudan yabancı sermaye yatırımları hızla artmaya başlamıştır.

ABB, Aga, Akzo Nobel, Assa Abloy, AstraZeneca, Atlas Copco, Autoliv, Biovitrum, EF, Electrolux, Elekta, Ericsson, Gambro, Handelsbanken, H&M, Ikea, Nordea, Metro, Saab, Sandvik, Scania, SEB, Securitas, Skanska, SKF, Storaenso, Swedbank, Swedish Match, Tele2, Teliasonera, Tetra Pak, Vattenfall, Volvo gibi günümüzde dünyanın önde gelen çokuluslu firmaları arasında yer alan birçok şirket ilk olarak İsveç'te kurulmuştur.

2018 yılında %26,3 olan ülkedeki toplam yatırımların GSYİH'ya oranının, 2019 yılında %26,1 ve 2024 yılında %27,1 olması beklenmektedir (IMF-Nisan 2019). İsveç, 2017 yılında 15,4 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında ise 23'üncü sıradadır (UNCTAD). 2015-2017 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 34,5 milyar dolar olan ülke, 2017 yılında 335 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 22'nci sıradadır (UNCTAD).

İsveç aynı zamanda dünyada en çok yatırım yapan ülkelere birisi olup, dünyanın önde gelen firmaları arasında birçok İsveç asıllı firma bulunmaktadır. Ülkenin sağlam teknolojik altyapısı, kalifiye işgücü, AR-GE'ye atfedilen önem, güvenilir sermaye piyasası ve özellikle son 20 yılda gerçekleştirilen yapısal ekonomik reformlar bahse konu gelişmenin ardındaki temel faktörlerdir.

İsveç'te daha önce % 52 seviyesinde bulunan kurumlar vergisi oranı 1990 yılında % 40, 1991 yılında % 30, 1994 yılında % 28 ve 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla halen geçerli olan % 22 seviyesine düşürülmüş olup, söz konusu oran birçok AB ve OECD ülkesine kıyasla düşük kalmaktadır.

İsveç'te serbest bölge bulunmamaktadır.

4.2. İsveç'te İş Kurma Mevzuatı İle İlgili Bilgiler

4.2.1. İsveç'te Bayilik Açmak (Franchising)

Bayilik anlaşması aynı zamanda satış yapma izni olarak tanımlanırken, ürün veya hizmetlerin pazarlanabildiği herhangi bir sektörde uygulanabilmektedir. Bayilik anlaşmaları genellikle uzun dönemli iş ortaklıkları kurulması amacıyla yapılırken, anlaşmalar İsveç Kontrat Kanununa göre düzenlenmektedir.

Faydalı Linkler:

Sektör Birlikleri:

Swedish Franchise Association, Massansgata 18, SE-402 24 Göteborg

Tel: +46 31 40 55 10, Web: www.franchiseforeningen.se

Danışmanlık Şirketleri:

Franchise Group

Danderydsgatan 11, SE-114 26 Stockholm

Tel: +46 8 646 00 00 Web: www.franchisegroup.se

Franchise Kollegiet

Pilgatan 3, SE-112 23 Stockholm

Tel: +46 8 464 75 00 Web: www.franchisekollegiet.se

FranchiseNet i Skandinavien

Museigatan 2 SE-451 50 Udevalla

Tel: +46 708 11 15 43, Web: www.franchisenet.net

Franchiseakuten

Johannesbergsgatan 32 B SE-412 55 Göteborg

Tel: +46 31 40 72 50, Web: www.franchiseakuten.se

4.2.2. İsveç'te Şube Açmak

Yurtdışı merkezli bir şirket, herhangi bir yan şirket kurmaksızın İsveç'te şube açma hakkına sahiptir. İsveç'te açılacak şube yasal olarak yurtdışı merkezli şirketin bir parçası iken, kendine ait sermaye bulundurmasına gerek yoktur.

İsveç'te açılacak şube ana şirketten bağımsız olmayıp, ana şirketin bölgesel temsilcisi olma niteliğini taşımaktadır. Ana şirket İsveç'te yalnızca bir şube açabilirken, şubeyi dilediği şehre taşıma hakkına sahiptir. Açılacak şube kendine ait sermaye bulundurmazken, varlıkları ve borçları ana şirketin toplam varlıklarının bir parçası durumundadır. Bununla birlikte, şube kendi muhasebe kayıtlarını tutma hakkına sahiptir ama bu hesapların ana şirketin hesaplarıyla karıştırılmaması gerekmektedir.

Yurtdışı merkezli şirket tarafından İsveç'te açılan şubenin EEA (Avrupa Ekonomik Bölgesi) ülkelerinde ikamet eden bir genel müdür tarafından yönetilmesi gerekmektedir. Şubeyi yönetmesi için göreve getirilen genel müdür, şubenin İsveç'te gerçekleştirdiği her türlü işlemde şirketin İsveç'teki yasal temsilcisi sıfatıyla sorumludur.

Faydalı Linkler:

Swedish Companies Registration Office

(Bolagsverket)

SE-851 81 Sundsvall

+46 60 18 40 00

www.bolagsverket.se

İsveç Vergi Kurumu

(Skatteverket)

SE-171 94 Solna

+46 8 564 851 60

www.skatteverket.se

4.2.3. Limited Şirketler

Araştırmalar, limited şirket kurmanın ya da satın almanın (off-the-shelf), İsveç pazarına giriş yapmak isteyen firmalar tarafından sıkça kullanılan bir yöntem olduğunu göstermektedir.

Limited şirket, sahipleriyle şirket arasında kesin bir ayırımın bulunduğu şirket yapılanması olarak tanımlanmaktadır. Limited şirketler kendine ait mülke sahip olup, anlaşmalar yapabilmektedirler.

Özel ve kamu limited şirketleri olmak üzere 2 çeşit limited şirketi kurmak mümkündür. Yabancı menşeli şirketler İsveç'te genellikle özel limited şirketler kurdukları için bu raporda özel limited şirketler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Özel limited şirketler; hisselerini menkul kıymetler borsasında veya herhangi başka bir organize piyasada satışa çıkaramazken, şirketin esas sermayesinin 50.000 SEK olması gerekmektedir.

Özel limited şirketlerin yönetim yapısı incelendiğinde, yönetim kurulunda en az bir müdür ve bir de vekil müdürün bulunması gerektiği gözlenirken, bununla birlikte yönetim kurulu üç kişiden oluşuyorsa, bu durumda en azından bir vekil müdürün yönetimde bulunması gerekmektedir. Yöneticilerin ve vekil üyelerin sayısı ayrıca şirket ana sözleşmesinde belirtilmelidir.

Faydalı Linkler:

Swedish Companies Registration Office

Swedish Tax Agency

(Bolagsverket)

(Skatteverket)

SE-851 81 Sundsvall

SE-171 94 Solna

+46 60 18 40 00

+46 8 564 851 60

www.bolagsverket.se

www.skatteverket.se

4.2.4. Şirket Birleşmeleri ve Satın Alımları

Aile Şirketleri:

Aile şirketleri, İsveç'teki girişimciliğin gelişmesinde her zaman destekleyici bir rol oynamıştır. Araştırmalar bu aile şirketlerinin kurucularının artık emeklilik zamanının yaklaştığını, emeklilik yaşı gelen kurucuların bu nedenle şirketlerini devredecek yabancı yatırımcılar aradığını göstermektedir.

Faydalı Linkler:

Swedish Companies Registration

Swedish Tax Agency

(Bolagsverket)

(Skatteverket)

SE-851 81 Sundsvall

SE- 171 94 Solna

+46 60 18 40 00

+46 8 564 851 60 (İsveç dışı)

www.bolagsverket.se

www.skatteverket.se

5. DIŞ TİCARET

İsveç'te iç pazarın küçüklüğü nedeniyle dış ticaret ülke ekonomisinde hayati bir öneme sahiptir.

Ülke çok katlı kraft kağıt ve karton, adrenal korteks hormonu, votka ve böbreküstü bezi hormonlarını içeren ilaçlar ihracatında dünya birincisidir. Taşıt veya tarım, orman ve iş makinalarında kullanılan kauçuktan dış lastik ithalatında, paslanmaz çelik ve paslanmaz çelikten yarı mamul ihracatında, paslanmaz çelikten yassı ve soğuk haddelenmiş mamul ithalatında ise dünya birincisidir.

2018 yılında İsveç dünyanın 33'üncü, AB'nin ise 13'üncü en fazla ithalat yapan ülkesidir.

Tablo 1: İsveç'in Dış Ticareti (1000 \$)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	139.273.334	140.983.635	280.256.969	-1.710.301
2017	152.902.202	154.195.426	307.097.628	-1.293.224
2018	165.926.284	170.154.447	336.080.731	-4.228.163

Kaynak: Trademap

5.1. İsveç'in İhracatı

Tablo 2: İsveç'in İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2016	2017	2018
	Genel Toplam	139.273.334	152.902.202	165.926.284
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	7.458.734	8.991.473	11.614.784
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	6.495.554	7.747.385	10.032.131
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	5.592.640	6.179.664	6.693.040
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	5.032.345	5.609.928	5.576.962
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	5.429.030	4.573.143	4.486.251
0302	Balık (taze/soğutulmuş)	3.462.195	3.183.340	3.793.567
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalın ≥ 6 mm	2.848.535	3.077.309	3.265.070
4810	Bir/iki yüzü kaolin, inorganik madde sıvanmış kağıtlar	2.779.448	2.786.580	2.929.725
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	2.252.445	2.363.521	2.536.743
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	1.606.705	2.277.107	2.380.948
4703	Sodali ve sülfatlı odun hamuru	1.598.565	1.683.253	2.235.804
4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	2.040.827	2.126.477	2.194.995
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.465.620	1.671.051	2.085.278
8701	Traktörler	1.490.233	2.211.944	2.016.322
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	1.427.947	1.733.593	1.989.351
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	1.343.760	1.492.779	1.609.302
2716	Elektrik enerjisi	839.787	1.116.877	1.578.541
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	1.212.306	1.192.818	1.545.370
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	1.317.589	1.387.938	1.454.183
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar	763.995	1.076.040	1.397.187

Kaynak: Trade Map

Tablo 3: İsveç'in İhracatında Başlıca Ülkeler (1000 \$)

ÜLKE	2016	2017	2018
DÜNYA	139.273.334	152.902.202	165.926.284
ALMANYA	14.207.375	16.228.383	17.626.223
NORVEÇ	14.102.362	15.418.174	17.248.765
FİNLANDİYA	9.396.959	10.518.756	11.529.666
DANİMARKA	9.678.829	10.437.807	11.438.237
ABD	9.788.674	10.075.401	10.690.076
HOLLANDA	7.448.041	8.279.566	9.648.270
BİRLEŞİK KRALLIK	8.166.052	9.164.813	9.182.897
ÇİN	5.329.197	6.814.260	7.690.181
FRANSA	6.041.919	6.283.877	6.983.079
BELÇİKA	6.335.277	6.529.398	6.544.304

Kaynak: Trade Map

2018 verilerine göre *Türkiye, İsveç'in ülke bazlı ihracatında 20'nci sırada yer almaktadır.*

5.2. İsveç'in İthalatı

Tablo 4: İsveç'in İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2016	2017	2018
	Genel Toplam	140.983.635	154.195.426	170.154.447
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	6.043.207	7.739.844	10.586.109
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	8.713.718	9.106.206	8.679.353
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4.943.949	6.020.114	7.277.280
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	5.499.089	6.319.779	7.108.867
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	6.076.099	5.834.780	6.362.003
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	3.039.921	3.488.371	4.149.762
0302	Balık (taze/soğutulmuş)	3.511.584	3.229.332	3.810.163
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2.735.823	2.637.570	2.718.282
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.499.846	1.606.478	1.693.606
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	1.162.523	1.262.590	1.443.414
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	1.094.479	1.214.414	1.381.621
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	1.168.772	1.308.143	1.364.820
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar	957.875	1.136.223	1.295.692
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	1.157.693	1.244.335	1.283.549
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	799.831	962.330	1.109.448
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	880.352	991.567	1.039.666

7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm'den geniş)	696.137	875.956	965.394
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	705.908	884.085	953.682
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	826.745	853.403	948.651
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	733.699	866.872	894.236

Kaynak: Trade Map

Tablo 5: İsveç'in İthalatında Başlıca Ülkeler (1000 \$)

ÜLKE	2016	2017	2018
DÜNYA	140.983.635	154.195.426	170.154.447
ALMANYA	26.504.904	28.938.339	30.453.718
HOLLANDA	12.147.941	13.743.744	15.990.692
NORVEÇ	11.631.473	12.524.715	14.699.695
DANİMARKA	10.715.988	11.118.779	12.023.214
BİRLEŞİK KRALLIK	7.291.377	7.936.218	8.466.049
FİNLANDİYA	6.404.363	7.269.232	8.076.030
ÇİN	6.510.649	6.981.034	7.727.532
BELÇİKA	6.686.643	7.590.179	7.196.760
POLONYA	5.191.145	5.977.452	6.817.631
FRANSA	5.734.838	6.041.237	6.306.314

Kaynak: Trade Map

2018 verilerine göre *Türkiye, İsveç'in ülke bazlı ithalatında 22'nci sırada yer almaktadır.*

6. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

6.1. Dış Ticaret Politikası

İsveç dış ticareti, AB ve DTÖ üyeliğinden kaynaklanan kurallara göre şekillenmiştir. AB28 üye ülkeleri arasında malların ticaretinde gümrük tarifesini bulunmamaktadır. AB üye ülkeler arasındaki ticarete tarife dışı kısıtlamaların (sağlıkla ilgili düzenlemeler v.b.) kaldırılmasında başarılı olunmuştur. İsveç için önemli bir diğer husus da, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ve AB üye ülkeleri arasında 1 Ocak 1994'te yapılan anlaşma ile Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) kapsamında, AB üyesi olmayan Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn ile de tek pazar oluşturulmuştur. Buna ek olarak AB üye ülkesi olması nedeniyle İsveç'in Türkiye ile gümrük birliği anlaşması da bulunmaktadır.

6.2. Tarifeler ve Diğer Vergiler

İsveç dış ticarete Avrupa Birliği'nin Ortak Ticaret Politikasını (OTP) uygulamaktadır. Ülkenin gümrük vergi oranları Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) çerçevesinde tespit edilmektedir.

Katma Değer Vergisi (KDV) ve Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Topluluk Mevzuatında tam olarak uyumlaştırılmadığından üye ülkeler tarafından belirlenmektedir. İsveç'teki standart KDV oranı % 25'tir. Buna karşılık, gıda, toplu taşıma ve konaklama için % 12; gazete, dergi, kültürel ve sportif faaliyetler için % 6 indirilmiş vergi oranları uygulanmaktadır. Alkollü ürünler, tütün mamulleri ve enerji, İsveç'te ÖTV'ne tabi bulunan ürün gruplarıdır.

İsveç Vergi İdaresi (İngilizce):

<https://www.skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/inenglish.4.12815e4f14a62bc048f4edc.html>

Öte yandan, Birlik mevzuatı birçok teknik düzenleme, standart, sağlık ve bitki sağlığına yönelik tedbir içermekte olup, herhangi bir ürünün Birliğe ithalatındaki uygulamalar hakkında bilgiye Avrupa Komisyonunun,

- <http://exporthelp.europa.eu/> veya
- http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp adreslerinden ulaşmak mümkündür.

6.3. Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

İsveç mevzuatı, AB teknik mevzuatı ile uyumludur. AB teknik mevzuatında birçok sanayi ürünü için CE işareti zorunludur.

CE işareti ürünün, AB direktiflerine uygun olduğunu ve gerekli bütün uygunluk değerlendirme faaliyetlerinden geçtiğini gösteren bir birlik işaretidir. CE işareti, AB sağlık, çevre, güvenlik ve tüketiciyi koruma kapsamına giren direktiflerle ilgili ürünleri içermektedir. Avrupa pazarında ürünlerini pazarlamak isteyen üreticiler CE işareti taşımak zorundadır. Direktiflere uymayan ürünler AB üye ülkeleri, ilgili mevzuat uyumunu gerçekleştirmiş aday ülkeler ile Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn pazarlarında yer alamaz.

Gıda ürünleriyle ilgili olarak, AB üye devletleri arasında tek pazar oluşturmak amacıyla, genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir.

Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir. Bu yasayı ve uygulanmasına dair esasları içeren direktifleri ve diğer ilgili yükümlülükleri tüm üye devletler kabul etmiştir. Buna göre, uygulanan AB tek pazar anlayışı çerçevesinde tüm gıda ürünlerinin AB üye devletleri içerisinde mi üretildiği yoksa üçüncü ülkelere ithal edildiği konusu bilinmektedir.

Gıda Kanununun üye devletler içerisinde uyumlaştırılması amacıyla iki farklı yaklaşım söz konusudur. Bunlardan ilki, etiketleme, hijyen ve katkı maddeleri gibi yatay konuları içermekte olup; ikincisi spesifik gıda maddeleri (kakao, çikolata ürünler, şeker, bal, reçel, meyve suyu, yeni geliştirilen gıdalar vb.) ile ilgili dikey konuları içermektedir. Gıda ürünleri konusunda "tarladan sofraya" kavramı çevresinde her aşamada güvenlik ve kaliteyi garantileyen HACCP (Kritik Kontrol Noktalarında Tehlike Analizi) teknik zorunluluktur. Ayrıca, gıda ürünlerinin etiketlenmesine yönelik olarak birtakım zorunlu kurallar bulunmakta olup, bu konudaki ayrıntılı güncel bilgilere www.slv.se (The Swedish National Food Administration) adresinden ulaşılabilir.

Avrupa Birliği için bir diğer önemli konuda, kimyasal ürünlerdir. Birliğin yeni kimyasal ürünler politikası uyarınca kimyasalların üretimi, pazara sunumu, ithalatı ve kullanımına yönelik olarak 1 Haziran 2007 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) sistemi kapsamında kimyasalların kayıt, değerlendirme ve izni zorunlu kılınmıştır.

İsveç'te eczacılık ürünleri, kozmetik ve hijyenik ürünler ile kimyasalları içeren sınırlı bir ürün grubu için özel işaretleme gerekleri mevcuttur. Bu konulardaki ayrıntılı bilgilere www.mpa.se (The Swedish Medical Product Agency), www.kemi.se (The Swedish Chemicals Inspectorate) adreslerinden ulaşılabilir.

Bunun yanında zorunlu olamamakla birlikte GLOBALGAP (EUREPGAP) 1997 yılında Avrupalı büyük perakendeci süpermarketlerin raflarına koydukları tarım ürünlerinin güvenli insan sağlığına zararlı olmadığından emin olmak için bir araya gelip kurdukları ve uygulamaya koydukları tüm dünyada geçerli olan bir standart haline gelmiştir.

ISO 9000 kalite yönetim serisi ile ISO 14000 Çevre Standartları, ISO 22000 standartları ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak 18001 (OHSAS-İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi) standartları AB üye ülkelerinde önemli bir pazarlama unsurudur.

Standartların Avrupa ve uluslararası normlara oluşturulması ve var olan standartların uyumlaştırılmasından sorumlu olan İsveç Standartları Enstitüsü, hem Avrupa Standardizasyon Kuruluşu (CEN), hem de uluslararası Standardizasyon Kuruluşu (ISO) üyesidir.

Ayrıca İsveç'in teknoloji, hukuk ve finans gibi konularda akreditasyonunu sağlayan İsveç Akreditasyon ve Onaylama Kuruluşu (SWEDAC) uyumlaştırma konusunda önemli bir ulusal kuruluştur.

7. TÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye'nin İsveç'e ihracatında yıllar itibariyle değişiklik göstermekte olup son yıllarda en çok ihracat 1.480.191 bin dolar ile 2018 yılında, en çok ithalat ise 1.776.955 bin dolar ile 2017 gerçekleştirilmiştir. 2019 yılında İsveç'e yönelik ihracatımız 1.359.443 bin dolar olurken ithalatımız ise 1.482.205 bin dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Türkiye'nin İsveç ile Dış Ticareti (1000\$)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2017	1.414.292	1.776.955	3.191.247	-362.663
2018	1.480.191	1.730.645	3.210.836	-250.454
2019	1.359.443	1.482.205	2.841.648	-122.762

Kaynak: Trademap

Tablo 7: Türkiye'nin İsveç'e ihracatında Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2017	2018	2019
	Genel Toplam	1.414.292	1.480.191	1.359.443
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	314.710	334.718	310.147
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	61.136	77.921	70.201
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	42.007	53.202	54.261
2610	Krom cevherleri ve konsantreleri	58.053	51.007	53.893
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	45.778	48.679	43.938
8450	Çamaşır yıkama makineleri	32.917	40.448	39.741
6115	Çorap; külotlu, kısa; uzun konçlu, soketler (örme)	34.359	33.459	33.811
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	45.255	39.342	28.269
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	49.256	47.632	27.724
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	36.721	35.545	27.597
6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	21.016	22.882	22.358
5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb.)	21.330	18.028	21.080
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	23.287	21.408	17.549

8422	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. işler için makine, cihaz	14.101	16.047	16.674
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	14.460	17.180	16.472
7326	Demir/çelikten diğer eşya	13.130	21.678	15.532
7308	Demir vey çelikten inşaat ve inşaat aksamı	3.460	5.144	13.439
8702	Toplu halde yolcu taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	17.119	11.932	13.035
8451	Dokuma maddelerini yıkama, kurutma, ütüleme makine ve cihazları	9.927	12.252	12.459
6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	14.242	13.446	10.978

Tablo 8: Türkiye'nin İsveç'ten İthalatında Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2017	2018	2019
	Genel Toplam	1.776.955	1.730.645	1.482.205
2601	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	207.176	221.400	189.284
4810	Bir/iki yüzü kaolin, inorganik madde sıvanmış kağıtlar	140.459	142.646	123.900
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	79.115	119.361	104.866
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	93.894	82.577	86.388
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	1.851	14.710	74.886
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	52.137	45.731	53.972
7225	Alaşımlı çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm.den çok)	55.868	59.467	40.151
4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	39.523	39.713	39.849
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	47.662	76.461	39.644
3904	Vinil klorür/halojenli diğer olefin polimerleri (ilk şekilde)	43.703	29.714	30.610
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	26.606	25.417	23.146
3918	Plastikten yer kaplamaları-duvar ve tavan kaplamaları dahil	9.424	9.237	22.790
8535	Gerilimi 1000 voltu geçen elektrik devresi teçhizatı	8.537	13.126	21.493
8439	Lifli selülozik maddelerden kağıt hamuru imaline veya kağıt veya , karton imaline veya finisajına mahsus makina ve cihazlar	3.220	1.972	21.157
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	62.138	26.207	20.871
4811	Kağıt/karton, selüloz vatkı ve selüloz liften tabakalar	9.830	12.829	20.701
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	16.953	20.018	19.572
7228	Alaşımlı çelikten çubuk, profil, içi boş sondaj çubukları	16.454	16.020	18.380
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	20.642	20.384	14.945
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici vb.	53.604	32.755	13.627

Kaynak: Trade Map

7.1. Türkiye-İsveç Yatırım İlişkileri

Türkiye ile İsveç arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin tarihi oldukça eskiye dayanmaktadır. Ericsson 1800'lerin sonunda, Atlas Copco 1923 yılında, SKF 1928 yılında ve Volvo ile Scania 1933 yılında Türkiye'deki ilk yatırımlarını gerçekleştirmiştir. Bugün, ABB Elektronik, Akzo Nobel, Alfa Laval, Assab, AstraZeneca, Atlas Copco,

Elektrolux, Ericsson, H&M, Ikea, Kappahl, Lindex, Sandvik, Scania, SKF, Tetra Pak, Volvo gibi İsveç kökenli birçok büyük firmanın ülkemizde temsilcilik ofisi/irtibat bürosu bulunmaktadır.

Türkiye'nin 2018 yılında yurtdışına gerçekleştirdiği 4 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırımda, İsveç 16 milyon dolar ve %0,4 pay ile 19'uncu sıradadır (TCMB). 2018 yılında yurtdışından Türkiye'ye gelen 6 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırımda, İsveç 17 milyon dolar ve %0,28 pay ile 23'üncü sıradadır (TCMB).

İsveç Ticaret Merkezi'nin (Swedish Trade Council/Exporttrade) Türkiye'deki ofisi İsveç'in ihracatını arttırmak ve ticari işbirliğinde bulunmak amacıyla 1991 yılından bu yana Türkiye'de faaliyet göstermektedir.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) bünyesinde de 1992 yılında kurulan Türk-İsveç İş Konseyi'nin de, İsveç Ticaret Merkezi ile pek çok konuda ticari işbirliği bulunmaktadır.

İsveç'te yaklaşık 3000 Türk girişimci, ağırlıklı olarak otel, lokanta, servis, gıda, tekstil, hazır giyim, turizm ve insan kaynakları alanında faaliyet göstermekte ve yılda yaklaşık 5 milyar ABD doları civarında ciro yaptığı tahmin edilmektedir.

8. BURSA İLİNİN İSVEÇ İLE DIŞ TİCARETİ

2019 yılı itibarıyla, Bursa ilinden İsveç'e 48 milyon dolara yakın ihracat gerçekleştirilirken, ithalat rakamı 21 milyon dolara yakın bir seviyede gerçekleşmiştir.

Bursa'da faaliyet gösteren **İsveç sermayeli 4 firma** bulunmaktadır:

Tablo 9: Bursa'da Faaliyet Gösteren İsveç Sermayeli Firmalar

FİRMA ADI	SEKTÖR
Akros Orman Ürünleri İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.	Ormancılık, Tomrukçuluk ve İlgili Hizmet Faal.
Aktiebolaget Rotech Bursa Serbest Bölge Şubesi	Tıbbi Aletler; Hassas ve Optik Aletler İle Saat İma.
İrob İleri Robot Otom.Sist.Ve Bilgi Tekno.San.Ve Tic.Ltd.Şti.	Motorlu Taşıtlar ve Motosikletler Dışında Kalan Toptan Ticaret ve Ticaret Komisyonculuğu
Sealeco Su Yalıtım Tek.A.Ş.	Motorlu Taşıtlar ve Motosikletler Dışında Kalan Toptan Ticaret ve Ticaret Komisyonculuğu

Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin verilerine göre ise **Bursa'dan İsveç'e ihracat yapan firma sayısı 153'tür.**

Tablo 10: Bursa ilinin İsveç ile Dış Ticareti (\$)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2017	83.962.781	25.232.478	109.195.259	+58.730.303
2018	80.381.179	20.714.076	101.095.255	+59.667.103
2019	47.799.449	20.692.870	68.492.319	+27.106.579

Kaynak: TÜİK, 2019 yılı verileri geçicidir

9. İKİ ÜLKE ARASINDAKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Ticaret Anlaşması	07/06/1948
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	21/01/1988

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	11/04/1997
Ekonomik ve Ticari İşbirliği Karma Komitesi Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi	09/08/1999
Ekonomik ve Ticari İşbirliği Karma Komitesi I. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı	13/12/2000

10. PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

10.1. Dağıtım Kanalları

İsveç'te gıda ile günlük kullanıma konu olan malların dağıtımının % 80'inden fazlası ICA, Axfood, Coop, Sabis, Lidl gibi büyük zincir firma tarafından gerçekleştirilmektedir. Adı geçen firmalar ithalattan tüketiciye kadar tüm dağıtım zincirinde etkin olarak faaliyet göstermekte olup, ülke içinde 7000 kadar perakende satış mağazaları bulunmaktadır.

Özel ürünlerin satışı ise genellikle mağaza zincirleri kanalıyla gerçekleştirilmektedir. IKEA; mobilya ve iç dekorasyon, H&M ise hazır giyim alanındaki en önemli zincirlerdir. Anılan firmalar büyük ölçüde ithalata dayalı olup, Türkiye de dahil olmak üzere bir çok ülkede temsilcilikleri bulunmaktadır.

İsveç'in toplam ithalatının yaklaşık % 70'ini oluşturan sanayi ve yatırım mallarındaki ithalat ise ürün geliştirmeden finansmana kadar birçok hizmeti bir arada sağlayan ihtisaslaşmış araçlar kanalıyla yürütülmektedir.

10.2. Tüketici Tercihleri

Zor ve talepkar bir pazar olarak değerlendirilen İsveç'te, gelir durumu ve eğitim seviyesinin yüksek olmasına bağlı olarak tüketicilerin muhakeme gücü oldukça fazladır. İsveçli tüketiciler bir ürünün kalitesine, tasarımına, ambalajına, çevreye duyarlı olarak üretilip üretilmediğine, en çok da uygun fiyatta satılıp satılmadığına oldukça önem vermektedir.

11. İŞ İNSANLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

11.1. Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

İsveçliler detaylara önem veren bir toplumdur. İsveç'te kendinizi kabul ettirebilmeniz için ince detaylara dikkat edilmesi, planlanmış ve mantıklı organize edilmiş bir teklifle gitmeye özen gösterilmesinde fayda vardır.

İsveçliler, sosyal veya iş konusunda gerçekleştirilen toplantılara geç gidilmemesi konusunda hassastır. Randevuların çok önceden ayarlanmasında fayda vardır.

Toplantılar için en uygun zaman dilimi 9:00-10:00 veya 14:00-16:00 arasındaki zaman dilimidir. İsveçlilerin büyük bir çoğunluğu İngilizce bilmekte ve konuşmaktadır. Görüşmeye bolca kartvizit götürülmesi oldukça faydalıdır.

11.2. Para Kullanımı

Para birimi olarak, 1873 yılından beri İsveç Kronu kullanılmaktadır. 1995 yılında AB'ne üyeliği kabul edilen İsveç'te, yapılan halk oylaması sonucu AB ortak para birimi Avro'nun kullanılması reddedilmiştir. İsveç Kronu 1.000, 500, 100, 50 ve 20'lik banknotlar halinde basılmaktadır. Kredi kartları birçok alışveriş merkezi ve restoranda geçerlidir.

11.3. Pasaport ve Vize Uygulaması

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise, 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, İsveç'e yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır (www.mfa.gov.tr). İsveç Schengen'e üye bir ülkedir.

11.4. Kullanılan Lisan

İsveç'te en çok konuşulan dil, Kuzey Cermen dili olan ve Danca, Norveççe gibi dillerle yakın akraba olan İsveççedir. Ülkedeki nüfusun çok az bir oranı kadar da Fince konuşulmaktadır. Halkın büyük kısmı başta İngilizce olmak üzere birkaç yabancı dil bilmektedir.

11.5. Ulaşım

İsveç'te ulaşım imkanları oldukça gelişmiş ve çok çeşitlidir. İsveç'te hava trafiğinin en yoğun olduğu alanlar, başta Arlanda havaalanı olmak üzere, Stokholm'de Bromma, Skavsta, Göteborg'da Şehir ve Landvetter havaalanlarıdır. THY'nın İstanbul'dan Stokholm'e ve Göteborg'a düzenli uçak seferleri bulunmaktadır. En önemli limanları ise Stokholm, Malmö, Göteborg'dur. Gelişmiş bir raylı ulaşım sistemine sahip olan İsveç'te en önemli tren yolları Stokholm ve Göteborg'da mevcuttur. Metro ise Stokholm'de bulunmaktadır.

11.6. Yerel Saat

İsveç, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1). İsveç Türkiye'den 2 saat geridedir.

11.7. Telefon Kodları

İsveç ile telefon ya da faks yoluyla iletişim kurmak için uluslar arası telefon kodu +46'dır. Başkent Stokholm'ün telefon kodu 8 Göteborg'un ise 31'dir. Yaygın olarak kullanılan telefon kulübelerinde ise paranın yanısıra telefon kartları geçmektedir.

11.8. Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

İsveç'te haftalık çalışma saati 40 saattir.

YENİ YIL	1 OCAK
KUTSAL CUMA	HER YIL DEĞİŞİYOR
PASKALYA	HER YIL DEĞİŞİYOR
İŞÇİ BAYRAMI	1 MAYIS
GÖĞE YÜKSELİŞ GÜNÜ	21 MAYIS
PANKTOT YORTUSU	1 HAZİRAN
NOEL	24-25 ARALIK
YENİ YIL	31 ARALIK

12. SWOT ANALİZİ

GÜÇLÜ YANLAR

- Gelişmişlik ve refah düzeyinin üst seviyede olması
- Kişi başına düşen milli gelirin yüksek olması
- Düşük enflasyon oranına sahip olması
- Hizmet sektöründe güçlü kamu payının varlığı
- Kalifiye işgücü barındırması
- Sağlam teknolojik altyapıya sahip olması
- İhracat odaklı ekonomiye sahip olması

ZAYIF YANLAR

- Serbest bölge bulunmaması
- Genç nüfus oranının düşük olması
- Nüfus yoğunlu bakımından küçük ülke olması
- İç pazarının küçük olması

FIRSATLAR

- Göçmenlerin İsveç işgücü piyasasına entegre olmaya başlaması
- Euro Zone dışında yer alması
- Dünyanın önde gelen çokuluslu firmalarına ev sahipliği yapması
- Doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının hızla artması
- Birçok AB ve OECD ülkesine kıyasla kurumlar vergisi oranının düşük olması

TEHDİTLER

- Sanayi sektörü ile finans başta olmak üzere hizmet sektörünün dışa açık olması
- Turizm sektöründe diğer Avrupalı rakiplerinin çok daha güçlü olması
- Tüketim malları sektörünün ithalata dayalı çok uluslu şirketler tarafından yönetilmesi

13. YARARLI ADRESLER

- T.C. Stokholm Büyükelçiliği

Hakkı Emre Yunt, T.C. Stokholm Büyükelçisi

Tel.: +46 8 23 08 40-41

E-posta: embassy.stockholm@mfa.gov.tr

Adres: Dag Hammarskjölds Vag 20 115 27 Stockholm / Sweden

- T.C. Stokholm Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Betül Ay, T.C. Stokholm Ticaret Müşavir Yardımcısı

Tel.: + 46-8 6616483

E-posta: stockholm@ticaret.gov.tr

Adres: Karlavägen 71, 114 49 Stockholm / Sweden

- İsveç Ankara Büyükelçiliği

Annika Molin Hellgren, İsveç Ankara Büyükelçisi

Tel.: +90 312 455 41 00

E-posta: ambassaden.ankara@gov.se

Adres: Katip Celebi Sok., No. 7, 06692 Kavaklıdere, Ankara

- İsveç İstanbul Başkonsolosluğu

Peter Ericson, İsveç İstanbul Başkonsolosu

Tel.: +90 212 334 06 00

E-posta: generalkonsulat.istanbul@gov.se

Adres: İstiklal Caddesi no: 497 Beyoğlu, 80072, İstanbul

14. KAYNAKÇA

1. T.C.Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi – www.ticaret.gov.tr
2. Trademap – www.trademap.org
3. Worldometers - www.worldometers.com
4. CIA World Factbook – <https://www.cia.gov/>
5. Uludağ İhracatçı Birlikleri
6. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) – www.deik.org.tr
7. TUIK – www.tuik.gov.tr
8. Rize Ticaret ve Sanayi Odası – <http://rizetso.org.tr/>